

Verslag van de CE-bespreking Geschiedenis HAVO

Algemene opmerkingen t.a.v. Examen HAVO geschiedenis 2022 tijdvak 2 [dinsdag 14 juni 2022.] Het verslag van de CE-bespreking zal in de nabespreking van het eindexamen door de havo-vwo commissie en vertegenwoordigers van CvTE en Cito in het najaar van 2022 meegenomen worden.	
Lengte	Aan de lange kant.
Niveau	Vergelijkbaar tot lastiger dan tijdvak 1. Zeker tegen het einde.
Spreiding	Veel KA-vragen in begin (net als tijdvak 1). Komt door syllabus, want de eerste historische context begint halverwege 17 ^e eeuw.
Formulering vragen	Op niveau.
Geschiktheid bronnen	Op niveau. Minder talig/simpeler taalgebruik dan in tijdvak 1.
Gebruik van de bronnen	Meestal naar verwachting (zie vraag 20).
Corrigeerbaarheid	Veel opmerkingen (23 van de 26 vragen) waarvan een deel leidt tot langer nakijken: Naast inhoudelijk passen leerlingantwoorden ook qua vorm vaak niet precies in de hokjes.

Verslag van de CE bespreking Geschiedenis HAVO op 16-6-2022
Online
Notulist: M. Bark
Voorzitter: S. Groot

Opmerkingen per vraag		
Nr. & score	<p>Analyse van het correctieprobleem: Wat is het probleem met deze vraag en welk correctieadvies kan dit probleem oplossen?</p> <p>Mogelijke problemen: 1. Redactie v.d. vraag onduidelijk (RV)/ 2. Redactie v.h. CV onduidelijk (RC)/ 3. Interpretatie v.d. bron discutabel (IB)/4. Puntenverdeling lastig (PV)/ 5. Vraag en antwoord sporen niet (VASN)/ 6. Ander probleem</p>	<p>Verduidelijkingen op het CV</p> <p>- Bij '<i>kern van een juist antwoord</i>': Het antwoord moet in de kern overeenkomen met het CV. <u>Wat is de kern?</u></p> <p>- Bij '<i>voorbeeld van een juist antwoord</i>': Er zijn ook <u>andere juiste antwoorden</u> denkbaar. Welke bijvoorbeeld?</p>
Benoem eerst het probleem dat de vraag oplevert. Formuleer daarna een correctieadvies		
1	Geen problemen.	CV volgen.
2	Geen problemen.	CV volgen.
3	Is alleen de juiste KA's noemen voldoende?	Ja, alleen juiste KA's is voldoende. Herhaling van gegeven staat erbij in CV voor gemak corrector.
4	2 ^e deel van lid 1 vaak vergeten (leerlingen gaan er vanuit dat ze de juiste bronfragmenten niet nader hoeven toe te lichten). Bij lid 2 vaak primaire bron als omschrijving van aard.	Voorbeeld van juist antwoord, dus ook andere juiste voorbeelden van verklaringen zijn mogelijk: Slecht leiderschap + juist citaat/juiste parafrasering kan ook voor 2p. Primaire bron = niet essentie van aard van de bron. Op.
5	Leerlingen noemen Driehoekshandel / handel in plantageproducten bij lid 1 Lid 2: Hoe concreet moet ingegaan worden op geld voor soldaten/wapens in onderlinge strijd?	Plantageproducten niet OK. Driehoekshandel wel. Essentie is: Meer/minder geld kunnen besteden aan onderlinge strijd.
6	Leerlingen komen helaas vaak met wetenschappelijke revolutie.	CV volgen.
7	Bij lid 1: Vrijwel niemand benoemt situatie vóór 1717. Benoemen/herhalen de significante verandering, waardoor impliciet wat nog niet gold voor 1717 blijkt. Door genoemde maatregelen beter monopolie kunnen vestigen als synoniem van handelspositie verdedigen?	Leerlingen moeten naast herhalen van de juiste gegevens uit de vraagintro deze ook juist interpreteren voor punten. Situatie vóór 1717 hoeft niet expliciet uitgelegd, maar variant van 'handelspositie verdedigen/meer autonomie krijgen' uit CV moet er dus wel in voor punten.

8	Voorbeeldantwoorden bij lid 1 volgen voor leerlingen niet duidelijk uit bron. Zijn specifiek op adel/afkomst gericht terwijl veel leerlingen uitgaan van 'minder adellijke' Republiek.	Leerling moet essentie van 'democratie revoluties' onderbouwen met gelijkheid/inspraak op basis van gelijkheid/streven naar individuele vrijheid.
9	Lid 2 is moeilijk te plaatsen. Hoort bij 'de rol van moderne propaganda- en communicatiemiddelen en vormen van massaorganisatie', maar leerlingen koppelen het helaas soms aan toenemende westerse welvaart en draaien daardoor de laatste 2 om.	CV volgen.
10	Lid 1: Geen problemen. Lid 2 begint niemand op de voorgeschreven manier, want vergeten vaak de 'Indiërs die zich door de Britten laten beïnvloeden' als tussenstap.	Essentiele reden voor verzet moet bij lid 2 verklaard worden (geen herhaling van vraag/bron), bijvoorbeeld: alleen hindoes mogen volgens hen over hindoestaanse cultuur oordelen + citaat.
11	Leerlingen gaan soms helaas in op de brief van de fabriekseigenaar bij lid 2, in plaats van op het verslag.	CV volgen.
12	Geen problemen.	CV volgen.
13	Leerlingen weten niet altijd waar Elzas-Lotharingen ligt/of het een kolonie is.	CV volgen.
14	Lastige vraag. Ook zo bedoeld.	CV volgen.
15	2 wordt vaak aan d gekoppeld (maar klopt niet met syllabus), en 4-d komt ook vaak voor. (blijkt lastiger inhoudelijk af te keuren) Minder scherp lezen/redeneren is hier deels door lengte te verklaren.	CV volgen.
16	Geen problemen. Prima te doen voor de meeste leerlingen.	CV volgen.

17	Leerlingen volstaan vaak met veelzeggend citaat. Herhalen zichzelf liever niet.	'Leg uit' vereist ook hier meer dan een citaat. Cv volgen.
18	Geen problemen.	CV volgen.
19	Geen problemen.	CV volgen.
20	Leerlingen antwoorden in algemenere termen. Staan hamer en sikkel hier voor communisme of SU? Perspectiefwisseling blijkt ook hier lastig.	Als leerlingen uitgaan van 'communisme' in plaats van SU lopen ze vast. Discriminerende vraag.
21	Lid 2: Leerlingen benoemen vaak eerder de internationale concurrentiepositie dan de rooms-rode samenwerking (deels omdat ze verwachten dat socialisten niet tegen loonstijging zullen zijn). Wat leerlingen zich moeten realiseren is dat doordat men op staande afspraken terugkomt, dit tot spanningen leidt.	CV volgen. Internationale concurrentiepositie (economisch probleem) kan bij lid 2 alleen als er vervolgens terug geredeneerd wordt naar politieke spanningen in de coalitie.
22	Geen problemen.	CV volgen.
23	Geen problemen.	CV volgen.
24	Hoe precies moet Brezjnevdctrine omschreven bij lid 1? Associatie bij lid 2 is voor onze leerlingen soms veel gevraagd.	Hele discriminerende vraag. CV volgen.
25	Voor ons docenten al sterk getrapte, daarom erg lastige vraag. Ook doordat leerlingen 'haar' interpreteren als Nederland (gidslid)	Essentie = Europa wordt groter, rol Nederland wordt daardoor mogelijk kleiner, dus opletten! CV volgen.
26	Lid 1: Leerlingen benoemen racisme niet expliciet, meer de 'struggles' in het getto. (racisme in CV komt uit syllabus)	Essentie bij lid 1 is uitleg van verschil tussen essentie van rap en interpretatie door Van Osch. Racisme is dus niet per se nodig voor score.